

Nr 556

Av herr Nyberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 114, angående ny organisation för civilförsvaret, m. m.

Civilförsvaret är för sin verksamhet i hög grad beroende av såväl allmänhetens som den inskrivna personalens förtroende och förståelse. Civilförsvartsstyrelsen behöver för detta ändamål en välordnad och effektiv informationstjänst.

Informationstjänstens uppgift är icke endast att lämna allmänheten och civilförsvarets personal upplysningar om civilförsvaret samt att informera civilförsvarets ledning om allmänhetens inställning och reaktion inför civilförsvarets åtgärder. Hela befolkningen måste härutöver sakligt förberedas för verkningarna av ett krig med moderna vapen. Civilförsvarfsförbundet och dess förgreningar ute i landet kan här göra en stor insats, vilket även understrykes i propositionen. Förbundet kan emellertid, av lätt insedda skäl, icke ersätta ett informationsorgan inom styrelsen.

Informationstjänstens arbetsuppgifter inrymmer så olika verksamhetsområden som presstjänst, genomförande av radio- och televisionsprogram samt filminspelningar. Informationstjänsten måste även kunna framskaffa ett upplysande, instruktivt och fängslande bildmaterial, avsett att i utbildningen, i pressen, i broschyrer etc. bidra till att fördjupa kontakten mellan civilförsvaret och allmänheten. Härutöver kräver verksamheten upprättande av såväl ett bildarkiv som ett pressklipparkiv, bevakning av utländsk civilförsvarslitteratur etc. samt utgivning av en informationskrift för den i civilförsvaret inskrivna personalen. Antalet utländska studiebesökare har slutligen ökat så starkt, att enbart informerandet av dessa tar i anspråk en befattningshavare under avsevärd tid.

Behovet av en informationsverksamhet kommer uppenbarligen att starkt öka. Vapenutvecklingen innebär, att den enskilda människan i högre grad och mera direkt än tidigare beröres av kriget. Möjligheterna att överleva kommer i mycket att bero på förmågan att själv vara verksam. Den omfattande utrymningen kräver insatser från varje utrymmande. Skyddet mot radioaktiv strålning ställer krav på praktiskt taget alla medborgare i fråga om kunskaper om strålningens natur och självverksamhet för att undgå strålningen. Civilförsvarets egen organisation för att skydda och rädda människor bygger enligt utredningens förslag

på hjälp och stöd från allmänheten. Till upplysningsverksamheten hör också att klargöra myndigheternas åtgärder samt att söka vinna förtroende för myndigheternas verksamhet och civilförsvarsorganisationen. Utan en tillräcklig och skicklig informationsverksamhet kan allmänhetens medverkan ej bli effektiv och dess tillit till organisationen ej erhållas.

Särskilt för upplysningsverksamheten har hittills endast disponerats 7 860 kronor per budgetår. Med detta belopp har civilförvarsstyrelsen naturligtvis icke kunnat bedriva upplysning av nämnvärd omfattning. Emellertid har under utredningstiden, framför allt de senaste åren, en tillfällig stagnation inträtt inom vissa delar av planläggningsarbetet och den administrativa verksamheten. Härigenom har det blivit möjligt att omdirigera arbetskraft från nyssnämnda arbetsområden till andra mera trängande och i fråga om arbetskraft underdimensionerade arbetsuppgifter; en sådan arbetsuppgift har varit upplysningsverksamheten. Under den senaste tiden har därför informationssidan kunnat bestå av en pressombudsman (förste byråinspektör från planläggningsarbetet), en jurist (förste byråsekreterare på administrativa sektionen) samt en bildman. Denna förstärkta upplysningstjänst har ändock endast kunnat nödortförtigt fullgöra de krav, som ställts på densamma.

I förslag till organisation av styrelsen upptages för upplysningsverksamheten endast en befattningshavare (pressombudsmannen). I förhållande till nuvarande organisation föreslås alltså en kraftig beskärning. Det blir nämligen i fortsättningen ej möjligt att — såsom kunnat ske under de senaste åren — avdela personal från andra delar av styrelsen för upplysningsverksamhet.

I realiteten innebär alltså propositionens förslag att väsentligt försämrade upplysningsmöjligheter kommer att stå myndigheterna till buds.

Civilförvarsstyrelsen har föreslagit inrättandet av en särskild informationsavdelning, direkt underställd generaldirektören, med en chef i lägst lönegrad 23 (en jämförelse gjordes där med stabsredaktörer inom krigsmakten, vilka är placerade i denna lönegrad), en pressombudsman i lägst lönegrad 19, en bildman i lägst lönegrad 17 samt ytterligare en medarbetare med en ställning som lägst kontorist i lönegrad A9.

Här kan en jämförelse göras med statens institut för konsumentfrågor, vars upplysningsverksamhet i likhet med civilförsvarets riktar sig till hela befolkningen. Institutets informationstjänst handhas av en förste intendent i lönegrad 24, tre konsulenter i lönegrad 19, en redaktör i lönegrad 19, jämte skrivbiträden.

Propositionen upptager som nämnts för ändamålet endast en befattningshavare, nämligen en redaktör i lönegrad 21.

Därest civilförvarsstyrelsens upplysningsmöjligheter i fortsättningen

skall kunna hållas någorlunda i paritet med de nuvarande synes ofrånkomligt att civilförsvarsstyrelsen får möjlighet att utom en pressombudsman, vilken bör placeras i lönegrad 21, även anställa en bildman i lönegrad 17 samt en kontorist i lönegrad 9.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att civilförsvarsstyrelsen ges möjlighet att utom en pressombudsman, lönegrad 21, även anställa en bildman i lönegrad 17 samt en kontorist i lönegrad 9.

Stockholm den 14 april 1959

Olaus Nyberg

Henry Brandt

Jean Braconier